

TOPLUMSAL BİR İLETİŞİM PRATİĞİ OLARAK DEDİKODU: ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGI VE TANIMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME**Soysal Burak ATAKAN¹****Deniz TONGA²**

Atakan, S. B. ve Tonga, D. (2026). Toplumsal bir iletişim pratiği olarak dedikodu: Öğretmen adaylarının algı ve tanımları üzerine bir inceleme, *Diyalektolog Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 38, 113-141.

ÖZET: Dedikodu günlük hayatın her noktasında karşımıza çıkan, kişiler ve gruplar arasında sık kullanılan bir iletişim pratiğidir. Dedikodu sosyal ilişkileri şekillendirme, bilgi paylaşımı ve eğlence gibi işlevlere sahip olmakla birlikte dedikodu toplum tarafından çoğunlukla olumsuz ve etik açıdan sorunlu bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Bu çelişkili yapısından dolayı dedikodu kavramının her yönüyle ele alınması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının dedikoduyu nasıl tanımladıklarını, yapma nedenlerini, dedikodunun konularını ve tarafları dedikodunun duyulmasına yönelik tutumları, dedikodunun kişilerarası iletişimdeki yarar ve zararları üzerinden inceleyerek anlamak, öneriler geliştirmek ve literatüre katkı sağlamaktır. Nitel araştırma kapsamında hazırlanan bu çalışmada fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırma İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesinde yürütülmüştür. Kolay ulaşılabilir örneklem tekniği kullanılmış olup; açık uçlu soru formuyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarının dedikoduyu genel olarak “arkadan konuşma” olarak tanımladıklarını göstermektedir. Bu konuşma olumsuz olduğu kadar olumlu konuları da kapsayabilmektedir. Öğretmen adaylarının dedikodu yapma nedenleri ise genel olarak merak, eğlence boş zaman değerlendirme ya da sevmeme, kıskanma ve kendini yüceltme gibi duygulara dayanmaktadır. Bununla beraber dedikodu genel olarak arkadaş ve yakın çevrede gerçekleşmekte ve dedikodu konuları bu çevreye yönelik olmaktadır. Dedikodunun duyulması durumunda ise her iki tarafta üzüntü, öfke, mahcubiyet gibi olumsuz duygular ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak öğretmen adayları dedikoduyu bir taraftan eğlence ve sosyal bir iletişim aracı olarak görürken, diğer taraftan dedikoduya yönelik duygusal tepkileriyle dedikoduyu insanlar arası iletişimi bozan ve etik açıdan sorunlu bir davranış olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dedikodu, öğretmen adayı, iletişim, algı.

GOSSIP AS A SOCIAL COMMUNICATION PRACTICE: A STUDY ON TEACHER CANDIDATES' PERCEPTIONS AND DEFINITIONS

ABSTRACT: Gossip is a communication practice that we encounter in every aspect of daily life and that is frequently used among individuals and groups. Although gossip has functions such as shaping social relationships, sharing information, and entertainment, it is generally

¹ Dr., Kırıkkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, e-posta: burakatakan48@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4250-0009

² Prof. Dr. Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi e-posta: deniztonga@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8367-8778

regarded by society as a negative and ethically problematic behavior. Due to this contradictory nature, the concept of gossip needs to be addressed in all its aspects. The aim of this study is to understand how pre-service teachers define gossip, their reasons for engaging in gossip, the topics and parties involved in gossip, their attitudes toward gossip being heard, and the benefits and harms of gossip in interpersonal communication, as well as to develop suggestions and contribute to the literature. This study, prepared within the scope of qualitative research, utilized a phenomenological design. The study was conducted at the faculty of education of a university in the Central Anatolia Region. Convenience sampling was used, and the data obtained through an open-ended questionnaire were analyzed using content analysis.

The findings obtained indicate that pre-service teachers generally define gossip as “talking behind someone’s back.” This conversation may include positive topics as well as negative ones. The reasons why pre-service teachers engage in gossip are generally based on emotions such as curiosity, entertainment, spending leisure time, disliking, jealousy, and self-enhancement. In addition, gossip generally takes place among friends and within close social circles, and the topics of gossip are generally directed toward this social circle. When gossip is heard, negative emotions such as sadness, anger, and embarrassment emerge on both sides. In conclusion, it is understood that pre-service teachers, on the one hand, regard gossip as a means of entertainment and social communication, while, on the other hand, through their emotional reactions to gossip, they regard it as a behavior that disrupts interpersonal communication and is ethically problematic.

Keywords: Gossip, Prospective teachers, communication, perception.

GİRİŞ

Toplumsal yapı hem birey-birey hem de birey-toplum ilişkileriyle birlikte farklı dinamikler çerçevesinde şekillenmektedir. Birey hem diğer bireylerle hem de toplumla iletişim halindedir. Tüm bu iletişim süreçlerinde insanlar bilgi alma, merak veya bilgi verme gibi dürtülerle hareket etmektedir. Bu bağlamda dedikodu, insanlık tarihinin ilk aşamalarından itibaren iletişim süreçlerinin bir unsuru olmuştur. Bu noktada dedikodu gerek sosyal gerekse psikolojik anlamda birey ve toplumu ilgilendiren temel bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kişilerarası iletişimin sözel bir biçimi olarak toplumsal düzlemde görülen dedikodu, toplumsal gruplar ve ağlar içerisinde karşılıklı olarak gerçekleşen bir eylemdir (Stewart ve Strathern, 2004: 38). Bu bağlamda dedikodu kişinin tek başına yapamayacağı kolektif bir eylemdir. Bu niteliği dedikoduyu sosyal bir olgu olarak sosyolojinin ilgilendiği bir konu olarak karşımıza çıkarır.

Sözlük anlamında dedikodu “Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma”³ veya “başkalarının özel yaşamları hakkında yapılan ve kimi zaman kırıcı, onaylamayan ya da doğru

³ Türk Dil Kurumu. (t.y.). Sozluk.gov.tr Güncel Türkçe Sözlük içinde. 10.03.2026 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

olmayan konuşmalar veya aktarımlar”⁴ olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle dedikodu 3. şahısların içinde yer almadığı iletişim biçimi olarak tanımlanabilir (Robles, 2015: 2). Bu durumda dedikodu üçüncü şahıslar hakkında değerlendirci içerikli bilgi alışverişi (Foster, 2004), öteki insanlara ilişkin sınırlanmamış bilgi alışverişi (Sennett 1996: 91) veya iki kişi arasında geçen üçüncü bir kişi hakkındaki konuşma (Rosnow, 2001: 211) şeklinde düşünülebilir. Ayrıca dedikodu, mevcut olmayan biri hakkında olumlu veya olumsuz değerlendirme içeren konuşma (Foster, 2004) ya da o esnada orada olmayan üçüncü kişi hakkında mecburi olmayan konuşma” (Witteck ve Weilers, 1998: 189) olarak tanımlanır. Bu noktada dedikoduda temel olan, hakkında konuşulan kişi ya da kişilerin ortamda bulunmamasıdır. Dedikodu yaparken bilgi vermek ön planda olsa da bilgi almak gibi bir amaç her zaman vardır (Paine, 1967: 283). Her ne kadar bilgi paylaşımı gibi görülse de dedikodu kınama, yerme, hicvetme, şikâyetle bulunma gibi unsurları taşır (Sezgin, 2024: 70). Dedikodu genellikle başkalarını manipüle etmeyi ve onları kötü niyetli bir şekilde etkilemeyi amaçlayan, tamamen bencil bir davranış olarak görülmektedir (Beersma ve Van Kleef, 2012: 2641). Başka bir açıdan ise dedikodu çoğu zaman ise konuşmuş olmak için konuşmaktır (Ben Ze’ev, 1994: 13).

Dedikodu kahvehane, kapı önü, mahalle arası, çeşme başı, ev, iş yeri, okul, gibi her mekânda; düğün, gün gibi her ortamda, genellikle içinde bulundukları grubun kurallarını ve kültürünü ihlal ettiği düşünülen konular başta olmak üzere her konuda yapılan gayri resmi bir iletişim biçimidir (Sezgin, 2024: 67). Bu bağlamda insani bir olgu olan dedikodu yaşamın tüm alanlarında kendini hissettirmekle beraber iletişim teknolojilerinin arttığı günümüzde daha yaygın hale gelmiştir (Gürel ve Özşenler, 2020: 989). Dunbar’a (2004: 105) göre günlük konuşmaların büyük çoğunluğu dedikodu olmak üzere yaklaşık %65’i sosyal konulardan oluşmaktadır. Bu oran yaş veya cinsiyete bağlı olarak yalnızca sınırlı bir varyasyon göstermektedir. 2012 yılında yapılan başka bir araştırma ise dedikodu sosyal zevk, bilgi toplama, herhangi bir duyumu doğrulama, grup koruması bağlamında incelenmiştir. Araştırma insanların günlük konuşmalarının %65 ile %90 arasında dedikodu içerdiğini ortaya koymaktadır (Beersma ve Van Kleef, 2012: 2640). Emler (1994) ise günlük konuşmaların %80-90 oranında dedikodu içerdiğini belirtmektedir.

Dedikoduda merak unsuru ön plana çıkmaktadır. Anlatıcı meraklı olan dinleyiciye “ne haber?”, “ne var ne yok?”, “biliyor musun?”, “duydun mu?” gibi sözlerle dedikoduyu başlatır (Rosenbaum & Subrin, 1963: 824). Bu noktada bilgi paylaşımı başlar. Dedikodu aktif bir söyleyici, söyleyene katılan ve pasif dinleyicileri olan bir süreçtir. Dedikodu, kötülleme, dışlama, düşmanca bir niyetin dile getirilmesi, küçümseme, rekabet, olumsuz kanaat oluşturma ve yaygınlaştırma, sözel bir şekilde saldırganlık gibi ahlaki olamayan amaçlarla pek çok şekilde ortaya çıkabilir. Farklı şekilde dedikodu bu amaçları taşımadan bilgi paylaşımı, sosyal bazı normların pekiştirilmesi, örnekleme gibi işlevlere dayanabilmektedir (Robles, 2015: 2). Bunun yanında Torun (2021), dedikoduya sosyal grup oluşumu, üstünlük kurma, toplumsal olarak cezalandırma, kural oluşturma, gölgeleme ve eğlence gibi işlevler yüklemektedir.

⁴ Cambridge University. (n.d.). Dictionary.cambridge.org current in Cambridge Dictionary. 10.03.2026 tarihinde <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/gossip> adresinden erişilmiştir.

Dedikodu genellikle 4 güdü etrafında ortaya çıkar. İlki, saldırganlık/agresiflik temellidir. Burada kişi kendi gücünü arttırmaya ve karşıya dayatmaya çalışmaktadır. Manipülasyon yoluyla dedikodusu yapılan kişinin itibarını zedelemekte kendi itibarını arttırmaktadır. İkinci olarak dedikodu, sosyal haritalama oluşturmak amaçlı ortaya çıkar. Bireyler bu haritalama sayesinde başkaları hakkında daha çok bilgi edinir ve kendi bildiklerini doğrularlar. Üçüncü tip, motivasyon ve sosyal eğlence amaçlıdır. Kişi hem kendi hem de dinleyeni günlük rutinlerden uzaklaştırarak eğlenmesini sağlar. Özellikle magazin programlarının popülerliği bu duruma örnektir. Dedikodu son olarak grubu ve normlarını koruma amaçlıdır (Beersma ve Van Kleef 2012: 2644-2645).

Dedikodu grup dışındakileri dışlar ve grup içindekileri bir arada tutar (Dunbar, 2004). Bu noktada dedikodu sosyal kıyastan ortaya çıkar ve bilgi sürecini besler (McAndrew ve Milenkovic, 2002: 1065). Dedikoduyu ortaya çıkaran bu sebepler yanında kişinin ahlaki değerlerinin eksik olması da dedikodunun sebeplerinden bir tanesidir (Bacaksız ve Yıldırım, 2013: 118). Dedikodu içinde kıskançlıktan kaynaklanan suçlamaları barındıran gelenek ve göreneklere aykırı davranışların bir eleştirisi olarak da ortaya çıkabilmektedir.

Birçok insan dedikoduyu olumsuz bir davranış olarak nitelendirmesine rağmen dedikodu yapmaktan zevk alır ve dedikoduyu basit bir eğlence görerek yaşamının bir parçası haline getirir (Kasapoğlu, 2026). Toplumsal yapının neredeyse tüm katmanlarında var olan dedikodu gündelik hayatın bir parçası olarak düşünülebilir. Gündelik iletişim pratikleri içerisinde bireyler, yakın arkadaş, akran, iş arkadaşı ya da akrabalarla bir araya geldiği zaman dedikodu faaliyetlerinde bulunabilmektedirler. Buna karşın dedikodu gündelik yaşamın bir parçası olarak görülse de aynı zamanda istenmeyen olumsuz bir davranış olarak da değerlendirilmektedir (Satır, 2023: 874). Dedikodu, cinsiyet bağlamında genel olarak kadınların yaptığı bir aktivite gibi düşünülse de erkeklerde de yoğun şekilde görülmektedir. Kadınlar genel olarak dedikoduyu sosyal iletişim olarak kullanırken erkekler eleştiri ve statü bağlamında kullanmaktadır. İki cinsiyetteki ortak nokta ise kendileri hakkında yapılan dedikodudan aynı derecede rahatsız olmalarıdır (Yılmaz, 2025: 106). Her ne kadar insanlar hakkında konuşmak çekici gibi görünse de birinin bizim hakkında kötü konuşmasını duymamız bizde üzüntü, öfke ve hayal kırıklığına yol açar (Kasapoğlu, 2026). Bu noktada dedikodu sınıflandırması “olumlu” ve “olumsuz” şeklinde yapılmıştır. Burada 3. kişiler hakkındaki konuşmalar olumlu ise olumlu dedikodu, olumsuz ise olumsuz dedikodu olarak nitelendirilmiştir (Fine ve Rosnow, 1978: 162). Benzer şekilde Elias ve Scotson (1994: 89) dedikoduyu, methedici ve suçlayıcı olarak iki şekilde sınıflandırmıştır.

Dedikodunun bireysel ve toplumsal bir takım işlev ve faydalarının bulunduğu dair çalışmalar yer almaktadır. Dedikodu bireysel bazda, bilgi alışverişi etkileme ve eğlence gibi fonksiyonları yerine getirmektedir. Dedikodu aynı zamanda kültürel kodların aktarılması ve belirsiz davranışların aydınlatılması noktasında bilgi alışverişi sağlamaktadır. İkinci olarak sosyal çevre hakkında sınırlar çizerek kişilerin düşünce ve davranışlarını etkileyebilmektedir. Son olarak dedikodu, gündelik rutin faaliyetlerden insanları uzaklaştırarak bir saptırma ve eğlence kaynağı olabilmektedir (Fine ve Rosnow, 1978: 162-164). Dedikodu toplumsal, psikolojik, eğlence, eğitim, bilgilendirme, üstünlük kurma, grup oluşturma vb. işlevlere sahip olabilir (Sezgin, 2024: 67). Bunun yanında dedikodu; kişilerin çevreleri hakkında çeşitli veriler edinmesini sağlar (Bektaş, 2018: 73). Burada dedikoduya bilgi paylaşımı, dostluk kurma isteği ve sosyalleşme

(Foster, 2004: 85; Dunbar, 2004:100) aracı olarak yaklaşılmaktadır. Dunbar'a göre (Dunbar, 2004) dilin temel işlevlerinden biri, sosyal bilgi alışverişidir. Dedikodu bir boş zaman gevezeliği ve yüzeysel bir konuşma olmaktan çok grupların sosyal bağlarını güçlendiren, iş birliği, güven ve norm ilişkilerini düzenleyen ve sosyal kontrol sağlayan işlevsel bir mekanizmadır. Martinescu vd. (2014: 1668-1669) çalışmalarında dedikodunun kendini yüceltme ve koruma fonksiyonlarını harekete geçirerek kişilerin benlik oluşturma süreçlerini desteklediğini ifade etmektedirler.

Dedikodu sosyal karşılaştırma yoluyla benlik algısını düzenler ve duyguları harekete geçirir. Aynı zamanda dedikodu yapmak bireyler için işlevseldir. Çünkü bireyler kendilerini değerlendirmek için başkaları hakkında değerlendirici bilgilere ihtiyaç duyarlar. İnsanların dedikoduya verdiği değerin temelinde öz gelişim, öz övgü ve öz koruma gibi güdüler yatar. Bireyler dedikoduyu öz değerlendirme işlevleri nedeniyle kullanmaktan hoşlanırlar. Bu noktada dedikodudan aldıkları bilgileri kendilerini koruma, geliştirme ve tanımak için kullanabilirler. Bu noktada olumlu ve olumsuz dedikodu değerlendirmesinin altında kişilerin öz değerlendirme ile uyumlu kendi bilinç duyguları yatar (Martinescu vd., 2014: 1678).

Dedikodu tüm bu yaygınlığına rağmen neredeyse tüm toplumlardaki ahlak kuralları tarafından kınanan olumsuz bir üne sahiptir (Goodman, 1994). Aynı zamanda toplumların inanış biçimlerinde, örneğin İslamiyet'te dedikodu uzak durulması gereken haram bir davranış olarak nitelendirilir (Heysemi, 2015: 171). Kur'an dedikoduyu, müminin kişilik özellikleri arasında olmaması gereken daha çok inançsız insanların sahip olduğu bir davranış olarak görmektedir. Buna karşın inanan insanlar arasında da dedikodu davranışı ortaya çıkabilir. Bu noktada dedikodu insanları arkadan çekiştirme anlamına gelen gıybet kavramıyla tanımlanmış ve dedikoduyu ayıplama, kınama, kusur bulma, onur kırma gibi özelliklerinin yanında laf taşıma olarak görmüştür. Bu bağlamda gıybeti, bir kimsenin arkasından, duyduğu zaman hoşuna gitmeyecek sözler söylemek olarak tanımlayan Kur'an, dedikoduyu bir davranış bozukluğu olarak görmektedir. Bu yüzden İslam, dedikodu gibi her türlü olumsuz davranış yasaklamıştır (Kasapoğlu, 2026).

Son yıllarda sosyal bilimlerde dedikoduya yönelik ilgi artmaktadır. Bunlar içerisinde öncelikle akademisyen ve öğretmenlerle yapılmış bazı çalışmalar şunlardır. Örgütsel dedikodu bağlamındaki çalışmalar (Atabek, Özşarlak ve Atabek, 2021; Çayalan ve Kaygın, 2022; Karasu ve Cömert, 2022; Alakaşlı ve Tösten, 2022; Kelepçe vd., 2024; Doğan, 2024; Sari ve Aslan, 2024), işyeri temelli olarak çalışmalar (Arabacı, Sünkür ve Şimşek, 2012; Bektaş, 2019; Akyürek, 2020) dikkat çekmektedir. Ayrıca dedikodu ile ilgili literatürde yer alan çalışma konularından bazıları şunlardır: Örgütsel dedikoduya yönelik çalışmalar (Altuntaş, Şahin Altun ve Çevik Akyıl, 2017; Akduru ve Semerciöz, 2017; Usta, Kaya ve Özyurt, 2018; Şantaş, Akbolat ve Sağlam, 2019; Şahin ve Wolff, 2019; Öztürk ve Gök, 2020; Demir, 2023; Güneş ve Karaca, 2024; Fettahlioğlu, 2024; Çoban, 2025), işyeri temelli söylentiye yönelik çalışmalar (Eroğlu, 2005; Solmaz, 2006; Eşkin Bacaksız ve Yıldırım, 2015; Kardaş, 2019), din ve etik temelli çalışmalar (Kasapoğlu, 2006; Çiçek ve Söylemez, 2020), medya temelli çalışmalar (Çaylı, 2003; Karahan, 2005; Karahan, 2006; Aydemir, 2007; Çaylı, 2008; Erol ve Akyüz, 2015; Durgeç, 2022), cinsiyet temelli çalışmalar (Tekgöz Obuz, 2020; Sezgin, 2021; Derdiçok, 2024), dedikodu kültürü temelli çalışmalar (Yılmaz, 2025), politika temelli çalışmalar (Satır, 2023).

Ayrıca ölçek geliştirme temelli çalışmalar (Bacaksız ve Yıldırım, 2013; Doğan ve Usta, 2024), dedikodunun psikososyal sebeplerine yönelik (Özveren ve Büte, 2019) çalışmalara bulunmaktadır. İlgili araştırmalara bakıldığında zaman dedikodu kavramının genel olarak meslek hayatı içerisinde ve belirli mesleklere yönelik olarak incelendiği görülmektedir. Araştırmalar genellikle sağlık ve eğitim kurumları başta olmak üzere örgütsel dedikoduyu ele almışlardır. Söylenti temelli araştırmalarda genellikle işyerleri üzerinedir.

Dedikodu sadece meslek ve örgütsel bağlamda var olan ya da bu ortamlarda gelişen bir olgu değildir. Bu yüzden dedikodunun mesleğe hazırlık aşamasındaki bireylerin gündelik iletişim pratikleri bağlamında da ele alınması gereklidir. Öğretmen adayları mesleki sosyalleşme sürecinin erken bir aşamasında bulunmaktadır. Bununla beraber adaylar üniversite ortamında günlük iletişim pratiklerini aktif olarak deneyimlemektedir. Bu bağlamda ileri dönemde meslek hayatına girerek norm ve değer aktarıcısı olarak görev yapacak olan öğretmen adaylarının bir toplumsal iletişim pratiği olan dedikodu olgusuna yükledikleri anlamların ve dedikodu hakkındaki düşüncelerinin incelenmesini amaçlanmaktadır. Bu araştırma dedikodunun öğretmen adayları tarafından nasıl anlaşıldığını, hangi durumlarda ortaya çıktığını ve kişiler arası etkileşimi nasıl etkilediğini incelemektedir. Çalışma aynı zamanda öğretmen adaylarının dedikodu hakkındaki düşünceleri, dedikoduya yüklediği anlamlar, insanların dedikodu yapma sebepleri, başkaları hakkındaki merak duygusu ve bilgi alma isteğinin nedeni, dedikodunun yarar ya da zararları hakkındaki görüşlerini ele almaktadır. Ayrıca literatürde öğretmenlerle çalışma yapılmış olmasına rağmen sonraki dönemde bu görevi sürdürecekt ve halen mesleki sosyalleşme sürecinde bulunan öğretmen adayları ile ilgili yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda araştırma literatürdeki bu boşluğu doldurmaya katkı sağlayacaktır.

YÖNTEM

Öğretmen adaylarının dedikodu hakkındaki düşüncelerini araştırmayı amaçlayan bu çalışma, nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Araştırma deseni olarak fenomenoloji tercih edilmiştir. Fenomenoloji, farkında olduğumuz fakat derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız, olay, deneyim, algı, yönelim, kavram ve durumlar olarak karşımıza çıkan olgulara odaklanır. Fenomenoloji yabancı olmadığımız ama tam kavrayamadığımız bu olguları araştırmamıza uygun bir zemin oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 72). Fenomenoloji araştırmalarında veriler araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu yansıtabilecek birey ya da gruptur (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 74). Bu bağlamda araştırmanın verileri öğrenim hayatına eğitim fakültesinde devam eden öğretmen adaylarından açık uçlu soru formu kullanılarak toplanmıştır. Öğretmen adayları mesleki sosyalleşme sürecinin erken bir aşamasında bulunmakta ve üniversite ortamında günlük iletişim pratiklerini aktif olarak deneyimlemektedirler. Bu bağlamda araştırma, “Öğretmen adayları, bir iletişim pratiği olarak dedikoduyu nasıl algılamakta, tanımlamakta ve kişilerarası ilişkiler bağlamında nasıl anlamlandırmaktadır?” sorusuna cevap aramaktadır.

Alt problemler şu şekilde tanımlanmıştır:

1- Öğretmen adayları dedikoduyu nasıl tanımlamaktadır?

- 2- Öğretmen adayları dedikodu yapma nedenlerini nasıl açıklamaktadır?
- 3- Öğretmen adaylarının başkalarını merak etme ve bilgi edinmeye yükledikleri anlamlar nasıldır?
- 4- Öğretmen adayları dedikodunun duyulması ya da kendi haklarındaki dedikoduyu duyma noktasında nasıl tutum sergilemektedir?
- 5- Öğretmen adaylarının dedikodu yapma konuları hangi alanlarda yoğunlaşmaktadır?
- 6- Öğretmen adaylarına göre dedikodunun yararları ve zararları nedir?

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örneklem ile İç Anadolu’da bulunan bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada kolay ulaşılabilir örneklem tekniği, araştırmanın yürütüldüğü üniversitenin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarına kolay ulaşılması, gönüllü katılımın kolay sağlanabilmesi ve zaman olarak araştırmanın uygulanabilirliğini pratikleştirmesi amacıyla tercih edilmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının tercih edilmesinin sebebi ise bu grubun etik değerler ve iletişim pratiklerinin mesleki anlamda gelişme sürecinde olması ve ileride okul ortamında bu değer ve pratikleri aktarıcı olarak bir rol model konumunda olacak olmalarıdır. Gündelik sosyal ilişkilerin aktif deneyimleyicisi olan öğretmen adaylarının gündelik bir iletişim pratiği olan dedikoduya yükledikleri anlam ve düşünceleri önemlidir. Ayrıca üniversite ortamında yaşanan yoğun etkileşim, akran ve meslektaş ilişkileri, hoca ve öğrenci ilişkileri gibi dedikoduya bağlı iletişimin doğal olarak üretildiği bir ortamda bulunmaları onların düşünce ve deneyimlerini incelemek açısından metodolojik bir avantaj sağlamaktadır. Çalışma gönüllülük esasına dayalı ve yetişkin bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Katılımcılara ilişkin bilgiler

BÖLÜM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Türkçe	3	13	16
Sosyal bilgiler	4	16	20
İlköğretim Matematik	3	3	6
Fen Bilgisi	1	17	18
Okul Öncesi	-	3	3
Rehberlik ve Psikolojik Dan.	3	5	8
TOPLAM	14	57	71

Araştırmanın katılımcı grubu Türkçe, Sosyal Bilgiler, İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Okul öncesi öğretmenlikleri ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünden 14 erkek ve 57 kadın olmak üzere toplam 71 öğretmen adayından oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Öğretmen adaylarının sorulara rahat cevap vermeleri ve araştırmanın problemi ve alt problemleri hakkında sağlıklı veri toplanabilmesi için açık uçlu soru formunun kullanılması tercih edilmiştir. Araştırmanın problem cümlesine uygun olarak açık uçlu sorular oluşturulmuş ve güvenilir bilgi elde edebilmek için sosyal bilgiler ve değer eğitimde çalışan 2 alan uzmanından görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüş doğrultusunda sorulara son şekli verilmiştir. Temel araştırmaya başlanmadan önce açık uçlu soru formu 4 kişilik bir pilot gruba uygulanmış ve yanıtlar değerlendirilmiştir. Soru formlarının öğretmen adayları tarafından doğru bir şekilde doldurulmasının anlaşılmasından sonra temel uygulamaya geçilmiştir. Uygulama sırasında öğretmen adaylarına gerekli bilgilendirmeler yapılmış ve gönüllük esası temel alınmıştır.

Veri Analizi

Fenomenoloji araştırmalarında veri analizinin amacı yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 74). Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Öncelikle toplanan soru formları değerlendirilmiş ve veri setinin analiz uygunluğu kontrol edilmiştir. Değerlendirme sırasında soruların çoğunun yanıtsız bırakıldığı ve araştırma amacıyla ilişkilendirilmeyecek şekilde kısa ve anlamsız yanıtlar verilen 6 soru formu araştırma analizine katkı verecek nitelikte bilgi içermemesinden dolayı çıkarılmıştır. Veri analiz süreci yeni temaların ortaya çıkmadığı ve mevcut temaların yeterince derinleştiği noktaya kadar sürdürülmüştür.

Analiz sırasında soruların cevapları tablolara yazılmış ve birbiriyle alakalı olduğu düşünülen cevaplar temalar halinde birleştirilmiştir. Elde edilen temalar değer eğitimi ile ilgili çalışmaları olan bir alan uzmanı ile paylaşılmış ve genel olarak analizlerin birbirine benzediği anlaşılmış ve verilere son hali verilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesinin hazırlanması, veri toplama araçlarının uygulanması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması aşamalarının tamamında etik kurallara uygun hareket edilmiştir. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde DİYALEKTOLOG Yayın Kurulu'nun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir. Bu çalışmanın DİYALEKTOLOG dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. Yapılan çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerin hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırma için Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'nun 20/01/2026 tarih ve 01 sayılı toplantısında 407583 numaralı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının dedikodu kavramıyla ilgili görüşleri incelenmektedir. Katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda dedikoduya ilişkin algılar tematik olarak sınıflandırılmış ve frekans ile yüzde değerleri üzerinden analiz edilmiştir. Bu kapsamda

oluşturulan kategoriler sayesinde katılımcıların dedikoduya yönelik algılarını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Öğretmen adayları dedikoduyu nasıl tanımlamaktadır?

Araştırma kapsamında araştırma problemi ve tanımsal bağlamdaki alt problemi anlamak için katılımcılara “Dedikodu denildiğinde aklınıza neler geliyor?” sorusu sorulmuş ve verilen cevapların analizi tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmen adaylarının dedikodu kavramına ilişkin algıları

Kategori 1	f	%
İyi ya da kötü arkadan konuşma	47	43,51
Dini anlamlar (gıybet, ölü eti yeme, günah, insan dışı hareket)	14	12,96
Eğlence ve merak	14	12,96
Eleştiri ve yargılama	13	12,03
Olumsuz duygular (kıskanma, ikiyüzlülük, sevmeme, beğenmeme)	11	10,18
Bilgi alışverişi-sır	9	8,33

Öğretmen adaylarına “Dedikodu denildiğinde aklınıza neler geliyor?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 2’ye göre katılımcıların dedikodu denildiği zaman akıllarına ilk olarak arkadan konuşma geldiği görülmektedir. Katılımcı düşüncelerine göre arkadan konuşma genel olarak olumsuz olsa da iyi konuşmalar da olabilir. Diğer yanıtlarda ise dedikodunun eğlence ve merak ve dini anlamlar (*gıybet, ölü eti yeme, günah, insan dışı hareket*) yönü ön plana çıkmaktadır. Ayrıca katılımcılar dedikoduyu bir eleştiri ve yargılama biçimi veya karşı tarafa duyulan olumsuz duyguların (*kıskanma, ikiyüzlülük, sevmeme, beğenmeme*) bir yansıması olarak tanımlamışlardır. En düşük frekans ise dedikodunun bir bilgi alışverişi veya sır paylaşımı olduğu görülmektedir. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K2: “Dedikodu denildiğinde aklıma tanıdığım biri hakkında iyi veya kötü yorum yapmak, onun hakkında yakın bulduğum arkadaşlarımla konuşmak, eleştirmek, beğenmek. Sadece kötü değil, iyi anlamda da konuşmak geliyor.”

K28: “Birisinin yüzüne değil arkasından konuşmak. Genellikle kötü konuşmak akla gelse de iyi dedikodu da olabilir.”

K48: “Dedikodu, bence ortamda bulunmayan şahıs veya olgular üzerinde konuşmaktır.”

K21: “İlgi çeken veya sevmediğimiz insanlar hakkında duyduğumuz, arkadaşlarımızla paylaşırken eğlenip heyecanlandığımız bilgiler.”

K3: “Dinimizce “ölmüş kardeşimizin etini yemek ” ile tabir edilen yapılması günah sayılan eylem.”

K42: “Gıybet; bir insanı onun olmadığı bir yerde duyduğunda hoşuna gitmeyeceği bir sıfatla anmak.”

K41: “İnsanların başka insanların hayatlarına, düşüncelerine, davranışlarına ilişkin eleştirileridir.”

K6: “İnsanların, duymadığı için rahatça başka insanların karakter ve değerleri hakkında konuşması veya yaşanan olayları çarpıtarak ve üstüne katarak anlatmak.”

K32: “Kişiler hakkında bilgi edinme amaçlı arkasından konuşmak.”

Öğretmen adayları dedikodu yapma nedenlerini nasıl açıklamaktadır?

Araştırma kapsamında katılımcılara “insanlar neden dedikodu yapar?” sorusu sorulmuş ve verilen cevapların analizi tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Dedikodu Yapma Nedenleri

Kategori 1	f	%
Boş zaman uğraşı (eğlence/keyif/merak/alışkanlık/boş vakit)	54	42,51
Olumsuz duygular (kıskanma, ikiyüzlülük, sevmeme, beğenmeme)	41	32,98
Kendini yüceltmek ve eksikliğini örtmek	16	12,59
İhtiyaç	6	4,72
Eleştiri/empati eksikliği	6	4,72
Bilgi aktarımı	4	3,14

Öğretmen adaylarına “İnsanlar neden dedikodu yapar?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 3’e göre katılımcı yanıtları analiz edildiğinde, dedikodunun en temel sebebinin psikososyal motivasyonlar ve boş zamanı değerlendirme (eğlence/keyif/merak/alışkanlık/boş vakit) olduğu görülmektedir. Katılımcılar bu eylemi bir eğlence, merak ve alışkanlık aracı olarak nitelendirmektedir. İkinci en yüksek frekans ise kıskançlık, sevmemek, fesatlık, cesaretsizlik ve üzülmeye gibi karşı tarafa duyulan ya da bireysel olan olumsuz duygusal etkenlerde toplanmıştır. Ayrıca, bireylerin kendi eksikliklerini örtmek veya kendilerini yüceltmek amacıyla dedikoduya yöneldikleri görülmektedir. Daha düşük oranlarda ise dedikodunun bir iletişim ihtiyacı ve bilgi aktarımı sonucu ortaya çıktığı belirtilmiştir. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K21: “Başka insanların hayatında ne olup bittiğini merak ettikleri için veya eğlenceli olduğunu düşündükleri için dedikodu yaparlar.”

K30: “Çünkü insanların konuşacak konusu olmuyor veya bir süre sonra ilgi alanlarından konuşmak sıkıcı hale geliyor. Böyle olunca da başkalarının hayatları konuşuluyor.”

K68: “İnsanlar birinin hakkında konuşmaktan keyif alır. Bence bu yüzden dedikodu yapılır.”

K67: “Birbirlerini çekemediklerinden, kıskandıklarından ya da olumsuz düşüncelerini başkalarına aktarıp onların da olumsuz düşünmesini istediğinden yapar.”

K12: “Kıskançlık, merak gibi duyguların baskın olmasından dolayı.”

K3: “Bence insanlar bir başkasında gördükleri eksiklikleri, kusurları görünce ” tek hata yapan ben değilim” düşüncesine kapılarak tatmin oluyor.”

K42: “Yüz yüze iletişimde açıkça kendilerini ve rahatsız oldukları durumları muhataplarına söylemekten çekindikleri için olabilir.”

K32: “Kendinde bulunan eksikliklere bakmaktan çok karşı tarafı eleştirmek daha kolay olduğu için.”

K8: “İnsanlar dedikodu yapmayı bir ihtiyaç olarak görüyor. Dedikodusuz durulmuyor gibi. Otururken dedikodu olmadığında insanlar kendilerini boşlukta hiss ediyor, ortam sessizleşiyor.”

Öğretmen adaylarının başkalarını merak etme ve bilgi edinmeye yükledikleri anlamlar nasıldır?

Araştırma kapsamında araştırma problemi ve dedikoduya temel oluşturduğu düşünülen merak duygusu ve bilgi edinme bağlamdaki alt problemi anlamak için katılımcılara “Başkalarını merak etmek ve başkaları hakkında bilgi almak ne anlam ifade eder?” sorusu yöneltilmiş ve verilen cevapların analizi tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Başkalarını Merak Etme ve Bilgi Edinmeye Yükledikleri Anlamlar

Kategori	f	%
Merak etme	35	35,71
Tanıma ve karakter analizi	20	20,40
Anlamsız ama yapıyorum	13	13,26
Kendini yüceltme	13	13,26
Eğlence	11	11,22
Olumsuz duygular	6	6,12

Öğretmen adaylarına “Başkalarını merak etmek ve başkaları hakkında bilgi almak ne anlam ifade eder?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 4’e göre katılımcıların verdiği yanıtlar incelendiğinde, en yüksek oranın merak duygusu kategorisinde toplandığı görülmektedir. Bunu, karşıdaki kişiyi tanıma ve karakter analizi yapma izlemektedir. Katılımcıların bir kısmı bu durumu kendini başkalarıyla karşılaştırma olarak görmektedir. Diğer bir kısım dedikodu yapmayı anlamlı bulmamasına rağmen alışkanlık olarak dedikodu yapmaktadır. Bazı katılımcılar ise tamamen eğlence ve boş zaman değerlendirme olarak tanımlamıştır. En düşük frekans ise bu durumun temelinde yatan olumsuz duygulara aittir. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K60: “Benim birisini merak etmem için ya da o kişi hakkında bilgi almak istemem için o kişiyi sevmem ve ilgi duyduğum bir insan olması gerekir. Bu yüzden benim birini merak etmem, ona ne kadar çok değer verdiğim anlamına gelir.”

K50: “Sevdiğim veya umursadığım insanlar hakkında bilgi almak isterim ve onları merak ederim.”

K49: “O insanı tanımak ona karşı nasıl davranacağımızı, hangi konularda güvenilir hangi konularda güvenilmez olduğunu, ortak yönlerimizin olup olmadığını bazen de sinir olduğum bir kişiye onun daha fazla kötü huy ve özelliğini öğrenip kendimi haklı çıkarmama yardımcı olur.”

K6: “Onların hayatlarında ne yaşadıklarını veya ne hissettiklerini bilmek, karakter analizi yapmada veya durumlara karşı vereceği tepkileri ölçmede bana yardımcı olur.”

K29: “Belirli bir yere gelmiş bir kişinin veya donanımlı olduğunu düşündüğüm, bilgilerinden yararlanabileceğim kişileri merak eder, bilgi almak isterim.”

K21: “Aslında kendi hayatımıza odaklanmadığımızı gösterir ama arkadaşlarımız da bu konular hakkında konuşurken zaman hızlı ve heyecanlı geçiyor. Bu yüzden çoğumuz için eğlence veren bilgi aktarımı olduğunu düşünüyorum.”

K23: “Başkaları ne yapıyor? Benden ne kadar önde ne kadar geride? Ben diğer insanların içinde ne konumdayım, bunu görmemi sağlar.”

K42: “Benim için çirkin, asil olmayan, zarafetten yoksun bir karakter özelliği anlamına gelir. Bu yüzden beni doğrudan ilgilendirmeyen, başkasına faydalı olma amacından uzak ve lüzumsuz şeyleri öğrenmemeye, onlarla ilgilenmemeye çalışıyorum.”

K5: “Aslında benim için hiçbir anlam ifade etmiyor, yapmak için yapıyormuşum gibi alışkanlıktan dolayı.”

Öğretmen adayları dedikodunun duyulması ya da kendi haklarındaki dedikoduyu duyma noktasında nasıl tutum sergilemektedir?

Araştırma kapsamında katılımcılara “Dedikodusunu yaptığınız kişinin duymasını ister misiniz?”, “Dedikodusunu yaptığınız biri siz konuşurken sizin bulunduğunuz ortama gelse neler hissederdiniz?”, “Dedikodusunu yaptığınız birisi bunu duysa ne hissederdiniz?”, “Hakkınızda dedikodu yapıldığını duysanız neler hissederdiniz? Detayları ile yazar mısınız?” soruları sorulmuştur. Sorulara verilen cevapların analizi tablo 5, tablo 6, tablo 7, tablo 8, tablo 9 ve tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Dedikodunun Muhatabı Tarafından Duyulmasına Yönelik Görüşleri

Kategori 1	f	%
Hayır	41	57,74
Evet	24	33,80
Dedikodu yapmam/kararsızım	6	8,45

Katılımcılara “Dedikodusunu yaptığınız kişinin duymasını ister misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 5’e göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu yaptıkları dedikodunun muhatabı tarafından duyulmasını istemediklerini belirtirken, bir kısmı bu durumun duyulmasında bir sakınca görmediğini ifade etmiştir.

Tablo 6: Dedikodunun Duyulmasını İsteyen Katılımcıların Gerekçeleri

Kategori 1	f	%
------------	---	---

Yüzüne söyleyemediğimi arkasından konuşmam	16	48,48
İyi şeyleri duymalı	6	18,18
Duysun ve üzülsün	5	15,15
Farkına varması ve düşünüp kendini geliştirmesi için	3	9,09
İçinde kalmasın ve ileride sorun olmasın	3	9,09

Tablo 6'ya göre yaptığı dedikodunun duyulmasını isteyen katılımcıların gerekçeleri incelendiğinde, en yüksek frekansın “yüzüne söyleyemediğim şeyi arkasından konuşmam” olduğu saptanmıştır. Diğer katılımcılar ise karşı tarafın iyi şeyleri duyması gerektiğini, kişinin kendi hatalarının farkına varmasını veya muhatabın duyup üzülmelerini istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Dedikodunun Duyulmasını İstememe Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Kategori 1	f	%
Üzülüp kırılma	14	28,57
Kötü şeyler olduğu için	13	26,53
Mahcup olurum	8	16,32
Duyulmasını istesem yüzüne söylerim	6	12,24
Cesaretim yok	4	8,16
Kendim duymak istemem	2	4,08
Eğlencesi kaçır	2	4,08

Tablo 7'ye göre yaptığı dedikodunun duyulmasını istemeyen katılımcıların en büyük çekincesi karşı tarafın üzülüp kırılması ve içeriğin olumsuz/kötü şeyler olmasıdır. Ayrıca katılımcılar bu durumdan mahcup olacaklarını, cesaretlerinin olmadığını veya empati kurarak kendilerinin de böyle bir şeyi duymak istemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K3: “Hayır, istemem. Çünkü dedikodu genellikle karşımızdaki gördüğümüz olumsuz düşünceleri bir başkasıyla paylaşmamız sonucunda gerçekleşir. Bu yüzden dedikodusunu yaptığım kişinin bunu duyup üzülmelerini ve bana karşı cephe almasını istemem.”

K7: “Hayır, istemem. Kendimi o kişiye karşı mahcup hissedirim. Söylediklerimin onu kırmasından çekinirim.”

K5: “Sevmediğim kişi ise duymasını isterdim ve buna çok da takılmazdım açıkçası üzülmeleri hoşuma bile giderdi.”

K15: “Hayır, istemem. Duymasını istesem dedikodu yapmam direkt yüzüne söylerim. Yüzüne söyleyecek cesaretim yok ki dedikodu yapıyorum.”

K25: “Hayır, istemem. Çünkü o kişinin yerine kendimi koyarım. Kendime yapılmasını istemediğim bir şeyi ona karşı yaptıysam da duymasını istemem.”

K29: “Evet, isterim. Yüzüne söyleyemeyeceğim şeyi arkasından da konuşmam.”

K37: “Evet, isterim. Çünkü birinin hakkında onu rencide edecek, karakterini ve değer yargılarını yargılayacak şeyler konuşmam.”

K57: “Evet, isterim. Dedikodusunu yaptığıma göre hayatında önemli bir yere sahip değildir. Açıkçası duyup duymaması konusunda takılmazdım.”

K46: “Evet, isterim. Dedikodu yaparsam eğer onun sevmediğim davranışını söylüyordumdur o yüzden duyup düzeltceğini düşünürüm. Şimdi yüzüne söyle dersiniz eğer bazı insanlar yüzüne deyince değil de arkasından konuşunca anlıyor. Bu tip insanlara karşı yaparım.”

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının Dedikodu Yaparken Yakalanma Durumuna İlişkin Duygu ve Tepkileri

Kategori 1	f	%
Mahcup ve tedirgin olurum	26	31,70
Kötü hissederim	25	30,48
Devam ederek yüzüne söylerim	13	15,85
Hiçbir şey hissetmem	8	9,75
Konuştuğum şeye göre değişir	6	7,31
Konuyu değiştirtirim	4	4,87

Katılımcılara “Dedikodusunu yaptığınız biri siz konuşurken sizin bulunduğunuz ortama gelse neler hissederdiniz?” sorusu yöneltilerek, olası bir yüzleşme anındaki tutum ve duyguları sorgulanmıştır. Tablo 8’e göre, katılımcıların en büyük kesimi bu durumda mahcup ve tedirgin olacaklarını ifade etmişlerdir. Bunu çok yakın bir oranla, eylemin ahlaki boyutuyla ilgili vicdan azabı çekme ve kendini kötü hissetme durumu izlemektedir. Bu veriler, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının dedikodu eylemini yakalandıkları takdirde bir “utanç kaynağı” olarak gördüklerini göstermektedir. Öte yandan, daha özgüvenli veya savunmacı bir yaklaşım sergileyerek konuşmasına devam edeceğini ve durumu doğrudan kişinin yüzüne söyleyeceğini belirten dikkate değer bir grup da mevcuttur. Katılımcıların küçük bir bölümü ise bu durumu hiçbir şey hissetmeden karşılayacağını ya da o anki konuşmanın içeriğine göre bir tepki vereceğini dile getirmiştir. En düşük frekans ise durumu geçiştirmek adına konuyu değiştireceğini söyleyen katılımcılara aittir. Aşağıda katılımcıların bu kategorilere yönelik cevaplarına yer verilmiştir.

K9: “Utanırım, yüzüm kızarır ve mahcup hissederim.”

K51: “Utanırdım ve o ortamdan sıyrılmak isterdim.”

K67: “Kötü hissederim biraz tökezlerdim. Hele sevdiğim bir insanın benim hakkımda dedikodu yaptığını görseydim çok üzülürdüm.”

K45: “Önce biraz çekinirim sonra da söylediklerimi ona da anlatırım. Kimse hakkında yüzüne söyleyemeyeceğim şeyleri konuşmam.”

K27: “Hemen Konuyu değiştirmeye çalışırım. Söylediklerimi başkalarına söylüyormuş gibi laf çevirerek konuyu kapatmaya çalışırım.”

K41: “Pek rahatsız olmazdım. Çünkü yüzüne de söyleyebilirim. Zaten dedikodusunu yapıyorsam onun davranışlarından rahatsız olduğum içindir.”

“K59: “Eğer kötü bir konuşma ise kendimi yakalanmış ve suçlu durumda hissederim fakat iyi bir konuşma ise o da konuşmaya dahil olduğu için mutlu olurum. Düşüncelerimi onunla da paylaşıyorum.”

Tablo 9: Öğretmen Adaylarının Kendileri Hakkında Yapılan Dedikoduya Verdikleri Duygusal Tepkiler

Kategori 1	f	%
Kötü hissederim ve sinirlenirim	29	32,95
Yüzüme konuşmasını beklerim	15	17,04
Umursamam	14	15,90
Sevdiğim biriye üzülürüm değilse umursamam	13	14,77
İyiye sevinirim, kötüye üzülürüm	7	7,95
Kendimi önemli hissederim	5	5,68
Mesafe koyarım	5	5,68

Katılımcılara “hakkınızda dedikodu yapıldığını duysanız neler hissederdiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 13’e göre en baskın tepki kötü hissetme ve sinirlenme olarak saptanmıştır. İkinci sırada dedikodu yapan kişinin doğrudan iletişim kurması ve yüzleşmesi yönündeki beklenti yer almaktadır. Bazı katılımcılar tamamen umursamayacağını belirtirken diğer bazı katılımcılar umursama durumunun kişinin yakınlığına göre değişeceğini ifade etmektedir. Bununla beraber üzülen ya da zıt şekilde kendini önemli hissederek sevinen katılımcılar bulunmaktadır. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K42: “Biraz üzülsem de eğer haksız yere yapılmışsa çok fazla etkilenmezdim sanırım ama haklı oldukları bir şikâyet varsa bunu ciddiye alırdım ve kendime dönük bir sorgulama yapardım.”

K51: “Sinirli hissederdim. Benim hakkımdaki bilgiyi benden iyi bilecek kimse yok. Bu yüzden kendimi ifade etme imkânım olmayan yerlerde, benim hakkımda konuşulması yanlış anlaşılmalara sebebiyet verir.”

K45: “Bu dedikodunun içeriğine göre değişir. Kötü şeyler söyleniyorsa üzülürüm. Neden böyle söylüyor diye merak ederim.”

K19: “Üzülürdüm. Yüzüme söylemeleri beni memnun ederdi ve değiştirmem gereken bir özelliğim varsa önlem alırdım.”

K22: “Yani dedikodumu yapan insanlara güvenim kırılır ve onlarla arama mesafe koyarım. Onlara bu hakkı tanıdığım için kendime kızarım.”

K55: “Kötü olurdum. Çünkü bir şey varsa, insanların benimle yüz yüze konuşup halletmesini isterim. Çünkü dedikoduda denilen sözler değiştirilip çarpıtılabiliyor.”

K33: “Kimin yaptığına göre hislerim değişir. Sevdiğim biriye çok hayal kırıklığına uğrarım ve güvenim ona karşı çok kırılır. Sevmediğim kişiler yaptıysa da hiç umursamam zaten beklediğim bir durumdur.”

K6: “Yapıldığını biliyorum fakat pek de umurumda olmuyor hakkımda ne düşünüldüğü ve ne gibi konuşulduğuna da ayıracak zamanım olmadığını düşünüyorum.”

K29: “Dedikodumun yapılacağı bir konu olduğunu düşünmüyorum fakat yapılırsa da ciddiye almam. Çünkü ben kendimi biliyorum dışarının ne dediğini umursamam.”

K12: “Halit Bin Velid'in de dediği gibi "Kendi defteridir dilediğini yazar.”

K47: “Mutlu olurdum. Birilerinin beni konuşması egomu tatmin eder.”

Tablo 10: Öğretmen Adaylarının Dedikodunun Muhatabı Üzerindeki Olası Etkilerine Yönelik Görüşleri

Kategori 1	f	%
Kötü hisseder ve hayal kırıklığına uğrar	61	57,00
Umursamaz	13	12,14
Sinirlenir	12	11,21
Tavır değiştirir ve dedikodu ile cevap verir	12	11,21
Düşüncelerden ders çıkarır	8	7,47
Kendini önemli hisseder	1	0,93

Katılımcılara “Dedikodusunu yaptığınız birisi bunu duysa ne hissederdi? sorusu yöneltilerek katılımcıların, dedikodusu yapılan kişinin bu durumu öğrenmesi halinde vereceği tepkilere ilişkin öngörülerini incelenmiştir. Tablo 9’a göre bulgular, katılımcıların yarısından fazlasının muhatabın bu durumu öğrendiğinde kötü hissedeceğini, üzüntü ve hayal kırıklığı yaşayacağını düşündüğünü ortaya koymaktadır. Bu durum, dedikodunun kişiler arası ilişkilerdeki güven bağını zedeleyen duygusal bir yük olarak algılandığının kanıtıdır. Bunun yanı sıra, bazı katılımcılar karşı tarafın bu duruma sinirleneceği veya bir misilleme olarak dedikoduyla cevap verip davranışlarını değiştireceği düşünülmektedir. Diğer bazı katılımcılar muhatabın duyduklarından ders çıkaracağını düşünülmektedir. Bunun yanında karşı tarafın utanacağını ya da tam tersi hakkında dedikodu yapıldığı için kendini önemli hissedeceğini düşünen katılımcılarda bulunmaktadır. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K7: “Üzülür, kızabilir, kırılabilir ve küsebilir. Kendisinin yetersiz hissetmesine sebep olmuş olabilirim. Bu durumdan psikolojisi olumsuz etkilenebilir.”

K42: “Üzülür, hayal kırıklığına uğramış hissederdi.”

K52: “İyi olsa da kötü olsa da arkasından konuşulduğu için üzülürdü.”

K25: “Bunu öğrenen kişi kendini bir şey sanabilir. Kendi hakkında konuşulması onun hoşuna gider ve kendini büyütebilir.”

K46: “Tabi ki üzülür, benimle muhabbeti keserdi. Soğuk davranırdı.”

K34: “Eğer bana güveniyorsa çok üzülürdü ama benden bu davranışı bekliyorsa sinirlenirdi.”

K50: “Ne konuşulduğuna bağlı olarak değişir. İyi bir şey söyleniyorsa hakkında büyük ihtimalle sevinir, mutlu olur. Aksine kötü ve onu kıracak bir şey söyleniyorsa üzülür. Bazen sinirlenip, kızabilir.”

K71: “Bu yapılan dedikoduya bağlı. Bence yaptığı hatadan dolayı kendisini düzeltmeye çalışırdı. Ya da iletişimine daha çok dikkat ederdi.”

Öğretmen adaylarının dedikodu yapma konuları hangi alanlarda yoğunlaşmaktadır ve sıklıkla hangi kişilerin dedikodusunu yapmaktadırlar?

Araştırma kapsamında araştırma problemi ve dedikodunun konusu ve kişiler bağlamındaki alt problemi anlamak için katılımcılara “En çok kimlerin dedikodusunu yaparsınız?”, “En son yaptığınız bir dedikodu hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz? (konu neydi, kimin ile ilgiliydi, sizi etkileyen nelerdi)soruları sorulmuştur. Sorulara verilen cevapların analizi tablo 11, tablo 12 ve tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 11: Öğretmen Adaylarının Son Yaptıkları Dedikoduların İçeriklerine Göre Dağılımı

Kategori 1	f	%
Karakter özellikleri	20	32,78
Sosyal İlişkiler	18	29,50
Duygusal durumlar	12	19,67
İş yeri ve okul konuları	6	9,83
Dikkat çekici olaylar ve ünlüler	3	4,91
Dış görünüş	2	3,27

Tablo 12: Öğretmen Adaylarının Dedikodu Yaptıkları Kişi Gruplarının Dağılımı

Kategori 1	f	%
Arkadaş	34	48,57
Okul ve yurt ortamındaki kişiler	16	22,85
Diğer 3. şahıslar	12	17,14
Akraba	8	11,42

Öğretmen adaylarına “En son yaptığınız bir dedikodu hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz? (Konu neydi, kimin ile ilgiliydi, sizi etkileyen nelerdi)” sorusu yöneltilerek dedikodu içerikleri ve genel olarak kiminle yapıldığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Tablo 10’a göre en çok yapılan dedikodusu konusu kişisel karakter özellikleridir. Sosyal ilişkiler ve tartışma/kırgınlık/sinirlenme/anlaşılmama/fikir ayrılığı gibi duygusal sebepler diğer yoğun

dedikodu konularıdır. Daha düşük oranlarda ise okul veya iş hayatına dair gündelik meseleler ve magazinsel konular gelmektedir. Tablo 12'e göre katılımcılar en çok yakın arkadaşları ile dedikodu yapmaktadır. İkinci sırada ise katılımcıların sosyal yaşamlarının merkezi olan okul veya yurt ortamındaki kişiler yer almaktadır. Diğer üçüncü şahıslar ve akrabalar ise dedikodunun daha seyrek paylaşıldığı gruplar olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K45: “Babamın bana karşı olan tavırları hakkındaydı. Yapılan tavır direkt bana karşıydı. Bunun üzerine yapılmış bir dedikoduydu.”

K33: “Beklemediğim iki yakın arkadaşın küsmesini kendi yakın arkadaşlarıma söylemem ve onlar hakkında bazı düşünceleri kendi aramızda konuştuk.”

K56: “Bir arkadaşımın aşırı gergin ve sinirli, asabi hareketleri hakkında konuştuk.”

K70: “Sınıftaki arkadaşlarımızın ses tonu ve konuşma tarzları ile ilgili, kişilerin benden farklı oluşları ile ilgiliydi. Benim günlük hayatta kullanmadığım kelimelerin kullanılması gibi.”

K51: “Çok değer verdiğimiz bir arkadaşımın bizimle aynı hisleri paylaşmadığını söylemesi üzerine gerçekten üzüldüm. Durum böyle olunca arkadaşım yokken durum hakkında konuştuk. Onun her zaman böyle olduğuna kanaat getirdik.”

K62: “Bir hocamızın bir arkadaşımıza topluluk içinde küçük düşürücü konuşması hakkındaydı. Derslerde belli başlı görevleri yerine getirmediğinden dolayı yer aldığı gruba girmemesi üzerine sert bir dille konuştu. Bunu doğru bulmadığımı, arkadaşımızın derse olan ilgisini de bu şekilde yok olacağından söz ettim.”

K18: “Yoldan geçen bir kızın kıyafetleri hakkında idi. Birbirine uymayan renkleri üstünde gördüğüm için garipseyip arkadaşlarıma gösterdim.”

K22: “Bir arkadaşımızın genel olarak yaşadığı ilişki problemleri ile ilgili bir arkadaşımızla yorum yapmıştık. İlişkileri konusunda problemlili olduğunu söylemiştik.”

K39: “Konu bir arkadaşımızın sırf her şeyi biliyorum amacıyla konuşması ve komik duruma düşmesi idi. Biz de güldük.”

Tablo 13: Öğretmen Adaylarının En Çok Dedikodusunu Yaptıkları Kişi Gruplarının Dağılımı

Kategori 1	f	%
Arkadaş	26	32,09
Sevmediğim insanlar	25	30,86
Aile ve akraba	19	23,45
Yanlış yaptığımı düşündüğüm insanlar	8	9,87
Ünlüler	3	3,70

Öğretmen adaylarına yöneltilen “En çok kimlerin dedikodusunu yaparsınız?” sorusuyla dedikodu eyleminin odak noktasındaki kişiler belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 12'ye göre katılımcılar en yoğun şekilde arkadaşlarının dedikodusunu yapmaktadır. Bu durumu

sevmedikleri insanlar takip etmektedir. Katılımcıların yaklaşık üçte birinin aile ve akraba çevresini dedikodu konusu yaptığı görülmektedir. Katılımcılar kişiden bağımsız olarak yanlış yaptığını düşündükleri kişilerin dedikodusunu da yapmaktadır. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K54: “Genelde üniversite okuduğumuz ve okulda, yurttta bir arada olduğumuz kişilerin dedikodusunu yaparım. Aşağıda katılımcıların bu kategorilere yönelik cevaplarına yer verilmiştir.”

K70: “Lise arkadaşlarımla bulduğumda sınıftakilerin, hocaların dedikoduları olabilir. Genelde benden uzak çok tanımadığım kişiler.”

K44: “Sevmediğim, hareketlerine uyuz olduğum insanların dedikodusunu yaparım.”

K7: “Sevmediğim ve beni rahatsız eden kişiler hakkında konuşurum. Bu durum yanlış bu yüzden dikkat etmeye çalışıyorum.”

K58: “Beni çok üzen, kıran fakat bir zamanlar aramızın çok iyi olduğu kişilere karşı olabilir. Kırgınlığın dışavurumu gibi.”

K29: “Yanlış gördüğüm bir şeyin dedikodusunu yaparım. Kişiye özel değildir.”

K60: “Ailemin. Çünkü onlarda olmasını istediğim veya olmasını istemediğim şeyleri genelde çevremle konuşur ve eleştiririm.”

K55: “Ben pek fazla dedikodu yapmam ama genellikle etrafımdaki magazinsel olayların dedikodusu yapılır.”

Öğretmen adaylarına göre dedikodunun yararları ve zararları nelerdir?

Araştırma kapsamında araştırma problemi ve dedikodunun yarar ve zararları bağlamdaki alt problemi anlamak için katılımcılara “Dedikodunun yararları veya zararları üzerine neler söyleyebilirsiniz?” sorusu sorulmuştur. Sorulara verilen cevapların analizi tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14: Öğretmen Adaylarının Dedikodunun Yararlarına Yönelik Algılarının Dağılımı

Kategori	f	%
Eğlence	28	45,16
Yararı yoktur	24	38,70
Bilgi sahibi olmak ve tanımak	5	8,06
Kötü insanlardan uzaklaşmak	3	4,83
Eleştirel düşünmeyi sağlar	2	3,22

Katılımcılara “dedikodunun yararları veya zararları üzerine neler söyleyebilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 14’e göre dedikodunun eğlence ve rahatlama gibi faydası olduğudur. Bunun yanında dedikodunun bilgi sahibi olma, tanıma ve eleştirel düşünce gibi faydaları sayılsa da dikkate değer sayıda katılımcı dedikodunun herhangi bir yararı olmadığını belirtmektedir.

Tablo 15: Öğretmen Adaylarının Dedikodunun Zararlarına Yönelik Algılarının Dağılımı

Kategori 1	f	%
İlişkileri bozar ve önyargı oluşturur	25	37,87
Din anlamında	12	18,18
Zaman kaybı ve zihin meşguliyeti	12	18,18
Duygusal olarak üzer	11	16,66
Güven kaybı	5	7,57
Zararı yok	1	1,51

Katılımcılara “dedikodunun yararları veya zararları üzerine neler söyleyebilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 15’e göre ise dedikodunun en önemli zararının kişiler arası ilişkileri bozma olduğu görülmektedir. Benzer oranlarda ise ahlak, kin, haset gibi dini, duygusal ve zihinsel zararları olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında bazı katılımcılar dedikodu yapmanın güven kaybına yol açtığını belirtmişlerdir. Aşağıda katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri verilmiştir.

K40: “Güven hissini zedeler. İnsan ilişkilerine zarar verebilir. Dini olarak da hoş bir davranış değildir. Pek yararı olduğunu düşünmüyorum.”

K51: “Yararları anlık rahatlama hissi; zararları ise zaman kaybı, kötü söz söylediği için duyulan pişmanlık, sözlerin dedikodusu yapılan kişi tarafından duyulma ihtimali.”

K62: “Hiçbir yararı olduğunu düşünmüyorum. Kişilerin boş zamanlarını doldurmaya çalıştığı gereksiz bir çaba hali. Dedikodu yapmak kişinin benliğini zedeler. Aynı zamanda kendi enerjisini düşürür. Kendi hayatımızla ilgilenmek varken insanların hayatlarını bu şekilde ağzımıza dolamak fazlasıyla zararlıdır.”

K33: “Zamanın hızlı ve biraz da anlık eğlenceli geçmesini sağlar.”

K64: “Yararı olarak kişi kime kendini açıp açamayacağını, kimin yanında sevilip üzüleceğinin farkına varır.”

K69: “Bence yararı yok ama bir şey söyleyecek olursak içini dökmek için çok iyi terapi gibi. Zararları ise baştan sona sıkıntılı, insanın ruhunu kalbini karartır. Kendine öz saygısı olan insan yapmamalı bence.”

K3: “Dedikodu bence tamamen zararlıdır. En başta dinimiz bu konuyu günah sayarak insanlar için zararı olduğunu belirtmiştir.”

K17: “Bazı insanları tanımamız açısından yararlı bence.”

K27: “Pek yararlı olduğunu söyleyemeyeceğim. Karşıdaki insan kafa dengi ise eğlenceli olabiliyor. Zararları ise fazlaca zaman kaybı.”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde çocuklara toplumsal değerleri aktaracak en etkin kurum okullardır. Okullarda bu değer aktarım sürecini üstlenecek ve çocuklara bu değerleri aşılayacak ilk kişiler öğretmenlerdir. Bu çalışmada ileri dönemde öğretmenlik vazifesini yerine getirecek olan öğretmen adaylarının dedikodu hakkındaki düşünceleri, dedikodu yapma sebepleri, yapılan dedikodunun karşı taraf ya da kendisi tarafından duyulmasındaki tutumları, genel dedikodu konuları, kimin dedikodusunun yapıldığı, dedikodunu yararları ve zararları nitel bakış açısıyla incelenmiştir.

Veriler incelendiği zaman öğretmen adaylarının dedikoduyu genel olarak arkadan konuşma olarak tanımladıkları görülmektedir. Adaylar olumsuz bağlamda arkadan konuşmayı dedikodu olarak ifade ettikleri gibi iyi arkadan konuşmaları da dedikodu olarak değerlendirebilmektedirler. Aynı zamanda tanımlarda olumsuz duygular yanında bilgi alışverişi de benzer oranlarda yer almaktadır. Bu durum Foster'ın (2004), Sennett (1996), Rosnow (2001) tanımlarında görülen dedikodunun sınırlandırılmış bilgi alışverişi, üçüncü şahıslar hakkında yapılan değerlendirmeler, üçüncü şahıslar hakkında yapılan konuşmalar gibi özellikleri ile örtüşmektedir. Bu bağlamda dedikodu sadece biri hakkındaki olumsuz konuşmaları kapsamaz aynı zamanda dedikodu öteki insanlar hakkında yapılan olumlu konuşmaları da kapsar. Bulgular aynı zamanda dedikodunun bilgi paylaşımı yanında bir eğlence, merak ve sosyal paylaşım aracı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Dunbar (2004), Emler (1994), Beersma ve Van Kleef'in (2012) araştırmalarında ortaya konan günlük konuşmaların önemli bir bölümünün dedikodu içerdiği bulgusu ile uyumludur. Katılımcılar aynı zamanda dedikoduyu eleştiri ve yargılama olarak tanımlamaktadır. Bu Sezgin'in (2024) dedikodunun bilgi alışveriş gibi görülse de eleştirme, kınama gibi unsurlarını her zaman içinde bulundurma durumu ile örtüşmektedir.

Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, dedikodunun yoğun olarak tanıma, bilgi aktarımı, merak, eğlence ve boş zaman değerlendirme gibi motivasyonlarla yapılmasıdır. Diğer bir bulgu ise dedikodunun yoğun olarak sosyal ilişkiler, kişilerin karakter özellikleri, kırgınlık, sinirlenme, fikir ayrılığı gibi duygusal durumlara bağlı olaylar, magazin ve dış görünüş gibi konularda yapıldığını göstermektedir. Bu dedikodunun günlük hayat içerisinde insanlar arası ilişkilerdeki birçok yönünün dedikoduya konu olabildiğini ve dedikodunun insanlar tarafından sık kullanılan bir iletişim pratiği olduğunu göstermektedir. İnsanların dedikodu yapmak için ekstra sebeplere ihtiyacı yoktur. İnsanlar kendi tercihleriyle her ortamda ve her konuda sebep ve ihtiyaç duymaksızın dedikodu yapabilmektedirler. Bu sonuç, Sezgin (2024) ve Gürel ve Özşenler'in (2020) çalışmalarında ifade ettiği dedikodunun her ortamda, her konuda ve yaşamın tüm alanlarında var olduğu bulgularıyla uyumaktadır. Bu bağlamda genel olarak dedikodu bir iletişim aracı olarak algılanmaktadır. Bu durum, dedikodunun grup içi bilgi akışını sağlayan sosyal bir mekanizma olabileceğini savunan yaklaşımlarla uyumludur. Dedikodu yapma nedeni ve dedikoduyu anlamlandırmaya yönelik tutumlara ilişkin bulgularda kıskanma, kin, sevmeme gibi olumsuz duygular ve kendini yüceltme ön plana çıkmaktadır. Kişiler karşıya besledikleri olumsuz duygular ve karşı tarafın kötü yönlerini referans alarak kendini yüceltme isteğiyle dedikodu yapmakta ve dedikodu yapmayı normalleştirmektedirler. Bu bulgular McAndrew ve Milenkovic (2002) ve Martinescu vd. (2014) tarafından belirtilen dedikodunun sosyal karşılaştırma ve statü elde etme gibi motivasyonlarla ortaya çıkabildiği sonucuyla örtüşmektedir. Bununla beraber katılımcılar dedikoduyu anlamsız bulmalarına rağmen yapmaya

devam etmeleridir. Bu durum dedikodunun sebeplere bağlı kalmadan bir alışkanlık olarak ortaya çıkabildiğini göstergesidir.

Literatürde dedikoduya çeşitli işlevler yüklenerek gündelik hayat içerisinde bir iletişim pratiği olarak görülse de araştırma bulgularına göre dedikodu sağlıklı bir iletişim aracı değildir. Katılımcıların dedikoduya yüklediği olumsuz anlamlar yanında dedikodunun duyulmasına yönelik bulgularda dedikodunun sosyal iletişim içindeki negatif özelliği ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu dedikodu yaptıkları zaman karşı tarafın duymasını ve onlara yakalanmayı istememektedir. Bu aynı zamanda konuşulan konunun karşı tarafta olumsuz duygular oluşturacağını ifadesidir. Bazı katılımcılar “yüzüne söylemediğimi arkasından konuşmam” ya da “ders alsın” gibi söylemlerle dedikodu yaparken yakalansa da rahatsızlık duymayacağını belirtirken çoğunluk bu durumda muhatabın mahcup olacağını, kötü şeyler düşüneceğini ya da üzülp kırılacağını belirtmektedir. Bu durumda kendilerinin ise dedikodu yaptıkları için kötü hissettiklerini, mahcup ve tedirgin olacaklarını ifade etmektedirler. Bunun yanında hakkında dedikodu yaptıkları kişinin bu durumu başkasından duyması neticesinde ise muhatabın hayal kırıklığına uğrayacağı, sinirleneceği ve üzüleceğini düşünmektedirler. Bazı katılımcılar ise bu durumun bir etki yaratmayacağını düşünmektedir. Benzer şekilde katılımcılar kendileri hakkında dedikodu yapıldığını öğrendiklerinde üzülmeye, sinirlenmeye, haya kırıklığına uğrama gibi olumsuz duygulara sahip olmaktadır. Beklenti olarak arkadan değil yüzüne konuşulması gerektiğini düşünmektedir. Sonuçta her iki durumda da dedikodu yapmanın genel olarak bir iletişim aracı olmaktan çok yarattığı olumsuz duygularla birlikte insanlar arası ilişkileri bozduğu söylenebilir. Bu sonuç, Kasapoğlu’nun (2026) dedikodu yapmanın çekici görünmesine rağmen insanlarda üzüntü, öfke ve hayal kırıklığı gibi duygular yarattığı sonucuyla örtüşmektedir. Bunun yanında dedikodu insanlar arasındaki güven ilişkisine zarar vermektedir. Güven insan hayatında önemli bir değerdir. Güven aile içi ilişkilerden diğer sosyal ilişkilere kadar huzur getirirken güvenimizin sarsılması psikolojimizi ve ilişkilerimizi olumsuz etkiler. Güvenilmez insanın özellikleri arasında yalan söylemesi, dedikodu yapması, sözünü tutmaması ve ağız gevşekliği gibi özellikler yer almaktadır (Atakan, Tonga, 2025: 159-164). Katılımcılara göre dedikodu kişiler arası ilişkilerde güven duygusunu zedeleyen bir olgu olarak ifade edilmektedir.

Dedikodu kişiler arası ilişkilerden doğan ve genel olarak olumsuz duygularla ortaya çıkan bir olgudur. Toplum içinde ise kişiler arası ilişkilerin en yoğun olduğu alanlar aile, arkadaş, okul ve iş ortamlarıdır. Satır (2023) araştırmasında dedikodunun yoğun olarak bireylerin yakın arkadaş, akran, iş arkadaşı ya da akrabalarla bir araya geldiği zaman dedikodu faaliyetlerinde bulunabildiğini ifade etmektedir. Araştırma bulgularına göre katılımcılar en çok yakın arkadaşları, yurt ve okul arkadaşlarıyla birlikte dedikodu yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar en çok arkadaşlarının, akrabalarının ve sevmediği insanların dedikodusunu yapmaktadırlar. Robles’e göre (2015) dedikodu kötüleme, dışlama, düşmanca bir niyetin dile getirilmesi, küçümseme, rekabet, olumsuz kanaat oluşturma ve yaygınlaştırma gibi durumlarda ortaya çıkabilir. İnsanlar arkadaş ya da akrabalarıyla pasif bir rekabet içinde olabilirler ya da kıskanma, haset gibi duygular yaşayabilirler. Bu bağlamda katılımcılar sevmediği insanların dedikodusunu yapmalarının yanı sıra akraba ve arkadaşlarını dedikodusunu yapmakta ve yapılan dedikodu genel olarak bu olumsuz düşünceleri pekiştiren bir biçimde olmaktadır.

Araştırmanın çarpıcı bir bulgusu öğretmen adaylarının dedikodu hakkındaki tüm olumsuz düşüncelerine rağmen yaklaşık yarısının eğlence motivasyonu üzerinde yaklaşarak dedikodunun faydası olduğunu düşünmesidir. Onlara göre dedikodu bir eğlence aracı olarak faydalıdır. Bununla beraber katılımcıların çoğunluğu dedikodunun zararlı olduğunu belirtmektedir. Katılımcılara göre dedikodu önyargı oluşturarak insanlar arası ilişkileri bozmaktadır. Bunun yanında duygusal sorunlar ve zihin meşguliyeti yaratmaktadır. Aynı zamanda dedikodu dini yönden sakıncalıdır.

Sonuç olarak dedikodu öğretmen adaylarının günlük yaşam pratikleri içerisinde yaygın olarak görülmektedir. Dedikodu genellikle yakın çevre içerisinde merak, eğlence, sosyal etkileşim veya olumsuz duygularla ortaya çıkan ve etik açıdan olumsuz bir davranış olarak nitelendirilmektedir. Araştırma öğretmen adaylarının dedikodu konusunda çelişkili düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Öğretmen adayları bir taraftan dedikodunun bilgi paylaşımını içeren eğlenceli bir sosyal iletişim aracı olduğunu ifade ederken diğer taraftan dedikodunun olumsuz ve insanlar arası ilişkileri bozan bir davranış olduğunu değerlendirmektedirler. Bazı katılımcılar özellikle karakter analizi ve bilgi paylaşımı üzerinden dedikodunun olumlu yönlerine dikkat çekerken katılımcıların büyük bir kısmı dedikodunun kişiler arasındaki güveni ve önyargı oluşturarak ilişkileri bozduğunu düşünmektedir. Öğretmen adayları dedikodunun kötü bir davranış olduğunu ve duyulması noktasında olumsuz duygular yaşanacağını ifade etmelerine rağmen dedikodu davranışı içinde bulunabilmektedirler. Öğretmen adaylarının ileriki dönemde değer aktarıcı olarak rol model pozisyonunda olacakları düşünüldüğü zaman etik bağlamda dedikoduya yönelik farkındalık geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda öğretmen yetiştirme sürecinde değerlere yönelik eğitimin artırılması yanı sıra dedikodu gibi sosyal bağları zayıflatıcı olumsuz davranışlar hakkında bilinç kazandırılmalıdır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle eğitim fakültelerinde dedikodu ve kişilerarası iletişimde etik bilinç oluşturmak için bu konulara yönelik farkındalık çalışmalarına ilgili derslerde daha fazla yer verilebilir.

Dedikodunun çıkış noktasına bakıldığı zaman kıskançlık, öfke, eleştiri ve kırgınlık gibi duygular göze çarpmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarına bu duyguları dedikodu yoluyla değil, doğrudan ve yapıcı bir iletişim ile karşı tarafa aktarmalarını sağlayacak iletişim becerileri çeşitli dersler içerisinde verilebilir.

Bu çalışmada kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Seçilecek farklı örnekleme yöntemleri ile daha derinlemesine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akduru, H. E. ve Semerciöz, F. (2017). Kamu kurumlarında örgütsel dedikodu ve işyeri yalnızlığına dair bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(13), 106-119.

- Akyürek, M. İ. (2020). Okullarda dedikodu ve söylenti durumunun incelenmesi. *İzmir Eğitim Dergisi*, 2(4), 174-190.
- Alakaşlı, H. ve Törsten, R. (2022). Okullarda örgütsel dedikodu ile bağlılık arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 44-58.
- Altuntaş, S., Şahin Altun, Ö. ve Çevik Akyıl, R. (2017). Hemşire, doktor ve diş hekimi akademisyenler arasında örgütsel iletişimde “dedikodu”, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 3(4), 107-116.
- Arabacı, İ. B., Sünkür, M. ve Şimşek, F. Z. (2012). Öğretmenlerin dedikodu ve söylenti mekanizmasına ilişkin görüşleri: Nitel bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 171-190.
- Atabek, Ü., Özşarlak, P. ve Atabek, G. (2021). Akademik örgütlerde dedikodu ve söylentilere yönelik algılar. *Yükseköğretim Dergisi*, 11(1), 111-122.
- Atakan, S. B. ve Tonga, D. (2025). Öğretim programları için bir değer önerisi: Güven, *ISOREJ-Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Ulusal Eğitim Dergisi*, 9(12), 157-152.
- Aydemir, U. (2007). Dedikodunun boyalı yüzü: Günlük gazetelerde dedikodu haberleri. *Milli Folklor Dergisi*, 19(75), 113-117
- Bacaksız, F.E. ve Yıldırım, A. (2015). Dedikodu ve söylentiler: Hastanelerdeki durum ve hemşirelerin tutumları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(3), 113-120.
- Beersma, B. & Van Kleef, G. A. (2012). Why people gossip: An empirical analysis of social motives, antecedents, and consequences. *Journal of Applied Social Psychology*, 42(11), 2640-2670.
- Bektaş, M. (2019). Akademide dedikodu ve söylenti ağı üzerine nitel bir çalışma. *Nitel Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 70-88
- Bekteş, E. (2018). Dikizleme kültürü perspektifinden sanal dedikodu. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ben Ze'ev, A. (1994). The vindication of gossip. In R.F. Goodman & A. Ben Ze'ev (Eds), *Good Gossip* (pp. 11-24), University Press of Kansas.
- Çayalan, H. ve Kaygın, E. (2022). Örgütsel açıdan dedikodu ve söylenti. *Örgütsel Davranışta Ölçek Araştırmaları*, 1(1), 53-71
- Çaylı, E. (2003). Televizyon programlarında dedikodu ve popüler kültür, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Çaylı, E. (2008). Popüler bir tecrübe/tahakküm ve direnişin aracı olarak dedikodu: Türkiye televizyonlarında dedikodunun söylemsel analizi, *Kültür ve İletişim*, 11(22), 9-39.
- Çiçek, B. ve Söylemez, M. (2020). Sosyal karşılaştırma bakış açısından dedikodu, rekabet ve etik iklim ilişkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16(3), 639-656.

- Çoban, R. (2025). Çalışanların örgütsel dedikodu algısı üzerine eğitim sektöründe fenomenolojik bir Araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 60(2), 1824-1851.
- Demir, F. (2023). Örgütsel Dedikodu. B. Hırlak (Ed.), *Örgütsel Davranış Kavramlar ve Araştırmalar içinde*, (319-340), Özgür Yayınları
- Derdiçok, N. S. (2024). Kadın folklorunda bir statü göstergesi olarak dedikodu ve söylenti. *10. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi-Genel Konular*.
- Doğan, H. B. (2024). Olumsuz örgütsel dedikodu ve örgütsel ikiye bölünmüşlüğü işten ayrılma niyetine etkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 1658-1678.
- Doğan, Ü. ve Usta, M. E. (2024). Örgütsel dedikodu yönetimi ölçeği geliştirme çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 64-93.
- Dunbar, R. I. (2004). Gossip in evolutionary perspective. *Review of general psychology*, 8(2), 100-110.
- Durgeç, P. (2022). Magazin haberciliğinin itibarsızlaştırma ve dedikodu arasında kalan sorunlu alanı üzerine nitel bir İnceleme. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1(2), 80-105.
- Elias, N., Scotson, J.L. (1994). *The Established and The Outsiders : A Sociological Enquiry into Community Problems*. London: Sage Publications.
- Emler, N. (1994). Gossip, reputation, and social adaptation. In R.F. Goodman & A. Ben Ze'ev (Eds), *Good Gossip* (pp. 117-138), University Press of Kansas.
- Eşkin Bacaksız, F., & Yıldırım, A. (2015). Dedikodu ve söylentiler: Hastanelerdeki durum ve hemşirelerin tutumları. *Journal of Health and Nursing Management*, 2(3), 113-120
- Eroğlu, E. (2005). Yöneticilerin dedikodu ve söylentiye yönelik davranış biçimlerinin belirlenmesi Arfor Taşıma Hizmetleri Aş' de bir uygulama. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 203-218.
- Erol, Y. ve Akyüz, M. (2015). Dünyanın en eski medyası: dedikodunun örgüt düzeyindeki işlevleri ve algılanışı: Sağlık örgütlerinde bir alan araştırması. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 7(2), 149-166.
- Fettahioğlu, Ö. (2024). Duygusal ahrazlık (aleksitimi) ile örgütsel dedikodu arasında ilişkisi ve etkileşim var mıdır? *International Journal ff Disciplines in Economics & Administrative Secince Studies*, 8(47), 840-850.
- Fine, G. A. & Rosnov, R. L. (1978). Gossip, gossipers, gossiping. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 4(1), 161-168.
- Foster, E. K. (2004). Research on gossip: Taxonomy, methods, and future directions. *Review of General Psychology*, 8, 78-99.
- Goodman, R. F. (1994). Introduction In R.F. Goodman & A. Ben Ze'ev (Eds), *Good Gossip* (pp. 1-8), University Press of Kansas..

- Güneş, S. ve Karaca, A. (2024). Bir kamu kurumunda örgütsel dedikodu ile iş yeri yalnızlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 7(1), 28-46.
- Gürel, E. ve Özşenler, S. D. (2020). Dedikodu olgusu: atasözleri ve deyimler üzerine bir içerik analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(39), 975-992.
- Heysemi, N. E. (2015). Mecmau'z – Zevaid. (A. Yerinde, Çev.). İstanbul: Ocak Yayıncılık.
- Karahan, F. (2005). Toplumruhbilimsel betimlemeler ve eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında 'Gelinim Olur Musun?' adlı yarışmadaki dedikodu nitelikli konuşmalara yönelik bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(1), 125-154.
- Karahan, F. (2006). Biçembilim ve eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında dedikodu sütunlarına yönelik bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23(1), 89-118
- Karasu, Y. ve Cömert, M. (2022). İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel dedikodu ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişki. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2723-2748.
- Kardaş, K. (2019). Sağlık çalışanlarında dedikodu ve söylenti tutumunun iş tatmini üzerindeki etkileri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Kasapoğlu, A. (2006). Kur'an'da "gıybet" olgusu-bir davranım bozukluğu olarak dedikodu ve korunma yolları. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Keleş, O., Güzelgörür, F., İlhan, M., Sever, R. Ç. ve Arabacı, İ. B. (2024). Sınıf öğretmenlerinin örgütsel dedikodu ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(4), 19-39.
- Martinescu, E., Janssen, O., & Nijstad, B. A. (2014). Tell me the gossip: The self-evaluative function of receiving gossip about others. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(12), 1668-1680.
- McAndrew, F. & Milenkovic, M. (2002). Of tabloids and family secrets: the evolutionary psychology of gossip. *Journal of Applied Social Psychology*. Vol. 32 (5), 1064-1082
- Öztürk, M. ve Gök, S. G. (2020). Örgütsel dedikodu kavramına genel bir bakış: Bibliyometrik analizi ile kavramsal çerçeveden gelecek araştırma yönelimlerine. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1668-1683.
- Özveren, C. G. ve Büte, M. (2019). Dedikodu mekanizmasının psikososyal öncülleri ve sonuçları: Araştırma görevlileri üzerine nitel bir araştırma. *Journal of International Social Research*, 12(66), 1138-1145
- Paine, R. (1967). What is gossip about? An alternative hypothesis. *Man*, 2(2): 278–285.

- Robles, J. S. (2015). Gossip. In K. Tracy (Ed.), C. Ilie, & T. Sandel (Assoc. Eds.), *The international encyclopedia of language and social interaction*, (1-6). John Wiley & Sons, Inc.
- Rosenbaum, J. B. & Subrin, M. (1963). The psychology of gossip. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 11(4): 817-831.
- Rosnow, R. L. (2001). Rumor and gossip interpersonal interaction and beyond: A social exchange perspective. In R. M. Kowalski (Ed.), *Behaving badly: Aversive behaviors in interpersonal relationships* (pp. 203–232). American Psychological Association
- Şantaş, G., Akbolat, M. ve Sağlam, H. (2019). Sağlık çalışanlarında örgütsel affetme, örgütsel dedikodu ve intikam niyeti arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 131-148.
- Sarı, G. ve Aslan, H. (2024). Örgütsel dedikodu düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 507-519.
- Satır, M. E. (2023). Bir altpolitika aracı olarak “dedikodu” üzerine bir değerlendirme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 869-881.
- Sennett, R. (1996). *Kamusal insanın çöküşü*. (Çev. Serpil Durak ve Abdullah Yılmaz). İstanbul: Ayrintı Yayınları.
- Sezgin, R. (2021). Türk folklorunda erkek dedikodusu. *Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi*, 1(2), 134-156.
- Sezgin, R. (2024). Türk halk bilimi araştırmalarında dedikodunun yeri ve önemi. *Milli Folklor*, 18(144), 64-75.
- Solmaz, B. (2006). Söylenti ve dedikodu yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 565-575.
- Stewart, P. J. & Strathern, A. (2004). *Witchcraft, sorcery, rumors and gossip*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Şahin, Ş. ve Wolff, R. A. (2019). Örgütsel açıdan dedikodu ve söylenti.e. Kaygın ve G. Kosa (Der.), *Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış içinde*, (7-22), Eğitim Yayınevi
- Tekgöz Obuz, A. (2020). Kadınlar açısından dedikodu. *Journal of International Social Research*, 13(70), 579-587.
- Torun, D. (2021). “Kadın folkloru bağlamında dedikodu ve işlevleri: Menteşe/Muğla örneği”. *İçinde Dedikodu Kitabı*, E. Gürsoy (Ed.), 175-186, Naskali Kitabevi Yayınları
- Usta, M. E., Kaya, A., & Özyurt, D. (2018). Örgütsel dedikodu yönetimi. *Harran Maarif Dergisi*, 3(2), 1-13.
- Witteck, R. & Wielers, R. (1998). Gossip in organizations. *Computational and Mathematical Organization Theory*, 4(2): 189-204.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Seçkin Yayınları

Yılmaz, E. (2025). Dedikodu kültürü ve sosyal dinamikler: İstanbul örneği. *Medeniyet Kültürel Araştırmalar Belleteni*, 5(8), 94-107.

SUMMARY

Introduction

Gossip, while social due to its collective nature, is a communication practice that occurs in every aspect of daily life. It can serve functions such as shaping social relationships, sharing information, and providing entertainment. However, gossip is generally viewed negatively and ethically problematic in society. This situation necessitates that gossip be considered not only as a moral issue but also as a form of communication that shapes social relationships, and that it be examined from all angles due to its contradictory nature. According to some studies showing that gossip is beneficial in communication, at the individual level, gossip serves functions such as information exchange, influence, and entertainment, while also facilitating the exchange of information related to the transmission of cultural codes and the clarification of ambiguous behaviors (Fine and Rosnow, 1978: 162–164). However, gossip is condemned by moral codes in almost all societies and has a negative reputation (Goodman, 1994). At this point, gossip is seen as condemnation, accusation, fault-finding, humiliation, and spreading rumors. Furthermore, gossip also has negative functions such as social group formation, establishing dominance, social punishment, rule-setting, and shadowing (Torun, 2021). In the literature, gossip has been addressed through the concepts of "institutional gossip" or "gossip," focusing on the workplace. Teacher candidates, who will be transmitters of values in their future lives, are currently in an early stage of their professional socialization process. This study examines the meanings these candidates attribute to the phenomenon of gossip, their thoughts about gossip, the conditions under which gossip arises, and how it affects interpersonal interactions.

Methods

This study aims to examine the meanings and thoughts of prospective teachers regarding the phenomenon of gossip using a qualitative approach. A phenomenological design was used in the research. In this context, the study aims to answer the question: “How do prospective teachers perceive, define, and interpret gossip as a communication practice in the context of interpersonal relationships?” The study group consists of students from the Faculty of Education of a university located in Central Anatolia. A convenience sampling technique was used in the study. The reason for selecting prospective teachers is that this group is in the process of developing their professional ethical values and communication practices, and they will serve as role models who will transmit these values and practices in future school environments. The study is based on voluntary participation and consists of adult individuals. The research participant group consists of a total of 71 prospective teachers (14 men and 57 women) from the Turkish, Social Studies, Primary Mathematics, Science, Preschool Education, and Guidance and Psychological Counseling departments. This study utilized an open-ended questionnaire.

The open-ended questions were formulated in accordance with the research problem statement, and the opinions of two field experts working in the social sciences and values education were sought to obtain reliable information. Content analysis was preferred in the research, and themes were identified during the analysis, with each theme divided into subcategories. The responses to the questions were recorded in tables, and relevant responses were grouped into themes.

Results and Discussion

The study's findings indicate that prospective teachers generally define gossip as talking behind someone's back. While candidates perceive talking behind someone's back as gossip in a negative context, they also consider positive comments made about someone as gossip. This aligns with the characteristics of gossip described in the definitions provided by Foster (2004), Sennett (1996), and Rosnow (2001), which include limited exchange of information, evaluations of third parties, and conversations about third parties. Another finding of the study is that gossip is generally driven by motivations such as getting to know people, sharing information, curiosity, entertainment, and filling leisure time. Gossip often focuses on social relationships, personal character traits, emotional states such as anger, irritability, and disagreements, as well as topics such as celebrity news and physical appearance. This indicates that many aspects of interpersonal relationships in daily life can be the subject of gossip, and that gossip is a frequently used communication practice by people. People can gossip in any environment and on any subject by their own choice, without needing a specific reason. This aligns with the findings of Sezgin (2024) and Gürel and Özşenler (2020), who state that gossip exists in every environment, on every subject, and in all areas of life. In this context, gossip is generally perceived as a means of communication. The findings regarding the reasons for gossiping and attitudes towards interpreting gossip reveal that negative emotions such as jealousy, anger, and dissatisfaction, as well as self-aggrandizement, are prominent. Although the literature attributes various functions to gossip, research findings indicate that it is not a healthy means of communication and highlight its negative aspect within social interaction. Ultimately, gossip is a phenomenon stemming from interpersonal relationships and generally manifests itself through negative emotions. In conclusion, gossip is commonly observed in the daily lives of prospective teachers. Gossip usually arises in close social circles due to curiosity, entertainment, a form of social interaction, or negative emotions, and is generally considered an ethically problematic behavior. While prospective teachers define gossip as a fun social communication tool involving information sharing, they also view it as a negative behavior that disrupts interpersonal relationships.

Suggestion

Based on the research findings, awareness-raising activities on gossip and ethical communication in education faculties could be given more prominence in relevant courses. When examining the origins of gossip, emotions such as jealousy, anger, criticism, and resentment stand out. In this context, communication skills that will enable prospective teachers to convey these emotions to the other party through direct and constructive communication, rather than through gossip, could be taught in various courses. This study utilized a convenient sampling method. More in-depth studies could be conducted using different sampling methods.